

Posudek na rigorózní práci

Radovana KLUSÁČKOVÁ

PSYCHOSOCIÁLNÍ PROFIL MUŽŮ, KTEŘÍ SELHALI PŘI VÝKONU TRESTU OBECNĚ PROSPĚŠNÝCH PRACÍ

V komplexu trestních opatření byl v 90. letech minulého století kladen mimořádný důraz na využívání alternativních trestů. V zahraničí byly v této oblasti zaznamenány pozitivní výsledky ve srovnání s tresty odnětí svobody. Již uložení alternativního trestu a jeho následné vykonání však vyžaduje celou řadu dalších opatření a aktivit, které nebyly v našich podmínkách dosud naplněny. Lze proto jen uvítat téma předložené rigorózní práce, která se uvedeným tématem zabývá.

Práce má klasický teoreticko - empirický charakter. V rozsáhlé teoretické části jsou v adekvátní posloupnosti prezentovány základní východiska. Úvodní kapitola je věnována obecně kriminalitě jako předmětu poznání. Jednak v souvislosti kriminologie a psychologie, jednak v rovině popsání trestného činu a trestného chování. V následující kapitole jsou shrnuty základní koncepce popisující teorie vzniku kriminality, v nichž své opodstatněné místo zaujímají psychologicky orientované teorie. S kritickým náhledem je koncipována i kapitola zabývající se osobností pachatele trestného činu. Uvedeny jsou závěry zahraničních i domácích výzkumných sondáží a typologických charakteristik pachatelů trestných činů, které jsou využívány především v penitenciární praxi jako východisko pro klasifikaci odsouzených a pro stanovení odpovídajících programů zacházení. Zcela zásadně však chybí jejich aplikace v justiční praxi. Ve stručnosti jsou dále popsány základy trestní represe, funkce trestu a jeho účinnost.

Těžiště teoretické části práce a východiska pro empirickou oblast jsou součástí závěrečné kapitoly „Alternativní tresty“. Obsahem jsou mezinárodní směrnice a rezoluce, zahraniční zkušenosti a zákonná ustanovení pro ukládání alternativních trestů v České republice. Významná je závěrečná subkapitola popisující roli a úkoly probační a mediační služby - především v systému alternativních trestů.

V empirické části je vymezen cíl práce – vytvoření psychosociálního profilu prvovězňených mužů, kteří selhali při výkonu uloženého alternativního trestu. Popsán je rozsáhlý soubor použitých metod, výzkumný vzorek a metoda zpracování získaných dat.

Přehled získaných výsledků je uveden tabulárně a graficky. Je doplněn podrobným komentářem a shrnujícími závěry. Byl tak vytvořen předpoklad pro stanovení psychosociálního profilu u sledovaných odsouzených, včetně příčin jejich selhání při výkonu uloženého alternativního trestu.

Nepodcenitelnou součástí empirické části práce je deset prezentovaných kazuistik, které „umožňují vhled do individuální problematiky jedinců a souhrnu faktorů, které hrají roli při vzniku trestného činu a následně nedodržení alternativního trestu“ (viz. str. 132 rigorózní práce).

V následné diskusi jsou analyzovány hlavní zdroje selhání při uložení alternativních trestů (vykonání obecně prospěšných prací) a možnosti řešení tohoto problému. Na rozdíl od zahraničních zkušeností postrádá ukládání alternativních trestů v našich podmínkách potřebnou spolupráci justičních orgánů s dalšími institucemi a specialisty, kteří mohou tuto formu trestu zpřesnit. Negativní důsledky „náhodného“ soudního rozhodnutí nelze napravit v následném relativně krátkém pobytu odsouzeného ve výkonu trestu odnětí svobody.

Rigorózní práce splňuje po stránce obsahové i formální požadavky kladené na tento druh práce. Použité metody jsou uvedeny v přílohách, seznam použité literatury je dostatečný a je adekvátně v textu používán.

Závěr

Rigorózní práce Mgr. Radovany Klusáčkové spojuje teoretické a praktické aspekty ukládání alternativních trestů při porušení zákonných ustanovení jedincem. Je zásadním příspěvkem ke zefektivnění této formy trestu. Na základě výzkumné sondáže přináší relevantní podněty k užší spolupráci justice s dalšími institucemi, které mohou přispět k adekvátnímu ukládání alternativních trestů, především obecně prospěšných prací.

Rigorózní práci d o p o r u č u j i k úspěšné obhajobě.

V Praze dne 21. října 2009

PhDr. Miluše Urbanová, CSc.